

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS ÉRTESSÍTŐJE.

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Hirdetések megállapodás szerint szamitattak.

— Nyilttér díja soronként 20 fillér. —

Felolós szerkesztés és laptulajdonos:

KUTI ISTVÁN

Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezelő

Joerges Ágost özvegye és fia

cégehez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Fekete Lajos.

Kettős ünnepet ül a magyar erdészet s vele együtt az egész tudományos világ. A szeretet, az öröm ilanepje az egyik azon alkalommal, midőn Fekete Lajost a trónról felé sugárzó kegy főiskolánk tanári karának eddig még egyetlen tagját sem ért kitüntetésben, a miniszteri tanácsosi rangban részesítette, — a szomorúság, az árvaság érzetét a másik, mert most yálík meg az agg tudós katedrójától, melyből egy év hiján négytized esztendőn keresztül hintette lángelméjének, roppant tudásának s az erdészetben való rajongva csüggésének sugarait.

A király leszállt a trónról, hogy megkoszorúzza a hatvankilenc esztendő örömeinek s bánatának, küzdelmének s eredményének szemtanúját, a galambösz fűrtöktől övezett homlokot. A miniszteri legnagyobb foku elismerés a tudomány bahnokát tiszteli meg benne, ki a sötétséggel, a tudatlansággal küzdött hazája s az erdészeti tudomány érdekében, lángelméjével, lankadhatlan szorgalmával, ifju lelkesedésével vakító fényt, magyar tudományt teremtve. Barátai, tisztelői rajongó bámulattal s szeretettel nézik redőtlen homlokát, jószágától, lélekne-

mességtől sugárzó két szemét. Arcát ősz fűrtök környezik, azt hazudva, hogy ő öreg. Pedig ifju, de ősz fűrtökkel. Lelke még most sem vesztette el fiatalos ruganykénységát, rajongó lelkesedését. Arca egy élő paradoxon, olyan, mint mikor a viruló ifju tavasz hó alól mosolyog . .

Kalap levéve esatlakozunk az ünneplők táborához. Homert hét város vallotta szülöttjének, Fekete Lajos a miénk is, Selmezbányáé. Városunkhoz fűzik őt rajongó, lelkében nagyot, fenségeset álmódó ifju-kori emlékei. Közöttük kezdette meg a teremtés, a halottfeltámasztás eleinte sziszifuszinak látszó nagy, korszakalkodó munkáját. Mi láttuk Őt, az örök ifjut, amint lassan-lassan öszeb csavarodtak a fűrtjei, s városunk ép oly intenzíven nőtt oda nagy nemes szívéhez, mint ő, az ő egész egyénisége a miénkhez.

Büszkén valljuk őt a magunkénak is s krónikáinkban meg lesz örökítve a neve, mint városunk dicsősége emelőjének . .

* * *

Ezernyolczázharminchét június 18-án küldte őt a Teremtő a kiskoru, mostoha viszonyok közt tengődő erdészeti tudományak. Már gyermek korában ott ragyogott

homlokán a felkentség csillaga, a nagyra való kiválasztottság. A mindig kitünően tanuló ifjuval 1856-ban ajándékozta meg az Eg városunkat. Nem lehet célunk fényes pályafutásának minden egyes fázisánál megállapodni; ez sokkal hivatottabb élettrajz íróinak feladata leend. Csak annyit jegyzünk fel róla, hogy nagy tudománya s az ezzel párosuló lankadhatlan szorgalma s mesébe illő kitarása meghódított mindenkit s az elismerés egyenkint rakta le lábai elé a hála, a bámulat, a szeretet adóját. 1867-ben, örökemlékezteti kiegyezésünk évében kezdte meg az Akadémián a tanári teendő végzését. 1871-ben rendkívüli tanárrá léptették elő, 1881-ben pedig Keá mosolygott a királyi kegy s a héroszi lelkesedő férfiú erdőtanácsosi rangra emelte. Tízéhárom esztendő múlva már mint főerdőtanácsos hirdette a tudomány igéjét, s 1896-ban a vaskorona rendet tűzte mellére a Felső elismerése.

Es azelőtt és azután is a legnagyobb szeretet és tudás vezérelte pályáját. A ki hallotta őt, az megszerette, mert egész lénye mintegy viúdikálta azt. Egyszázegynemégy tankönyv, értekezés és tanulmány, fordítás és kisebb közlemény hirdetik te-

Kétszer . . .

Kétszer néztem csak rá s mindjárt megéreztem, hogy az ővé lesz sokáig a szívem, szerelmem.

Kétszer néztem csak rám, és tisztába voltam, hogy nem fog soha szeretni, hogy ismét esatlakom.

B. J.

A pók.

Igen válogatott kompanya ült együtt az egyik vidéki kávéház elkülönített helyiségében. Volt közöttük ügyvéd, orvos, sőt a sors szeszélye egy csöppeke hadnagyot is dobott közéjük. Nyári foglaltságon voltak az erdésznél s most, mint majd mindnyájan szalmaözvegy emberek, kedélyesen búslakak fűrdő felelőjük után.

A cigány hallgató nótába kezdett.

— No, most busulhatk Feri, szólt a hadnagy, koccintásra emelve poharát.

— Bizony búslakol is nagy igyekezettel, válaszolá a Ferinek titullál egyén tetteitől szomorúsággal.

— No, hisz nem olyan nagy baleset az a házasság. Kettőnkön kívül már mindenki fiúval megessett.

Nagyon is őszinte igent intettek a «fiúk» vonásigazn valami melankolikus komolyság lépett föl.

— A, a Feri kosarat kap, vélte az ügyvéd.

— Nem lehet kérlek: a lány nagyon szeret, legalább is nagyon mutatja. Aztán, — hisz örülhet, hogy férjhez megy.

— No, no! Az ajsa még százszor meg fogja gondolni, hogy ottadja keznyáj útven konyhányak.

Az ügyvéd, dr. Liszkyk Feri először nem válaszolt. Kis szünet után azonban látszott az arcán, hogy valami igen nyomós argumentumot akar állítása mellett felhozni.

— Hát majd meglátod, hogy mégis megkapom azt a leányt. Nem hiába láttam tegnap egy nagy keresztet pókot . .

A furcsa argumentumot először általános elbámulás kísérte, rögtön utána azonban orkán-szerűleg tört elő a nevetés, úgy, hogy a pincérek ijedtükben berohantak. A zavarost a hadnagy pezsgő rendelésére használta föl a kacagás szünni nem akart. Egyik, másik már abbahagyta, de a szalmaözvegy erdész erős basszusával mindig újra kezdte s ismét kitört elementáris erővel.

Feri bámulva s elképedve nézett először körül. Azzal rögtön tisztában volt, hogy itt most az ő rovására nevetnek s azt is kitalálta hamarosan, hogy min? A boszúság némi árnyalatával vért a viharzó orkán elvonulását, de hiába. Egy-két eredménytelen kísérlet után apátáiba merülve várta a csöndet. Végre valahára ez be is állt. A pincérek hozták azt meg, kik sorényen rakták a jeges vedreket az asztalra. Az urakat meglepte ezen szerföltött gyanu manipuláció, mert immárion harmadik napja keresik a vizsgáztatást. Közben azonban a nevetésről megfeledkeztek. Az ügyvéd gőgösen ragadta meg a kínálózó szalmazsálát s kezdte kimagyarázni szavait. Hangjában nem csekély boszúság regett.

— Egészen megfelledekeztem, hogy nektek még eddig nem meséltem el az én átkozott pók-históriámat. De ne nevessetek, kérlek, mert komolyan beszélek. — Tudjátok jól, hogy nem vagyok belebámuló ember, de . . .

— Pincér, szedje le a pókhálót onnét a sarkból, vágott közbe gonoszul az orvos.

— Nem pókháló az, nagyságos úr, csak a tapéta van felrepedve, szólt a pincér megnyugtatólag.

Az ügyvéd ezer tolakodó ördöggel küzdött, hogy ki ne törjön. Iovtt s általános gúnyos mosoly közt folytatta szavait.

— Tehát nem vagyok babonás és a jelekben sem hiszek. Például ha utra megyek, visszafordulok az otthon felelőt tárgyért s ha vadászat közben nyúl fut el előttem az uton, az nap mekme vadászsereném szokott lenni. Vénasszonyoknak való a babona, nem egy felvilágosult embernek, folytatta határozott hangon.

Egy idő óta azonban az próbónagyobb szerencsés véletlenek, vagy ha úgy tetszik, kellemes meglepetések özönszámra érnek, olyankor is, ha nem vagyok rájuk elkészülve. Es sajátságos játékaiként a sorsnak, minden ily esetet egy-egy pók jelent be nekem.

Eleinte nem igen vettem az egészet komolyan, de később pusztá kíváncsisággal lassan a respektusba ment át s bizonyos gyöngédséggel viseltem ezen állat iránt.

— Nem vetted bele még cimerebbe? — kérdezte az erdész komoly arccal s erős öröniával.

Feri negligálta a kicsinyes orvtámadást.

— Egyszer aztán sok ünödés után az a rögöszmém támadt a számtalan megfigyelésköz kifolyólag, hogy a pók tényleg jósló erővel bír. Egy eset a rögöszmém megerősítette.

— Halljuk, halljuk! — nyilatkozott meg minden oldalról a tetteit érdeklődés.

— Elmessék. A multikorban a Jani terü-

remtő, zseniális elméjét, és százak és százak páratlanul jó, nemes szívét, kik szerencsések voltak az Ő ajkáról hallgatni az igét...
* * *

Ma már egy esztendő hiján hetven év nehezedik vállaira. Más ilyenkor már, a megérdemlett nyugalom élvezetéhez lát, de az ő lelke nem tud nyugodni. Ott küzd még most is az első legelején, kivéve az oroszlánrészt még ma is a munkából. Sze-meyt, azt a jóságosan tekintő két szemet elgyöngítette a munkakolossz, melyet végzett, de a lelke még ép, azt elgyöngíteni nem volt képes hatvankilenc esztendőnek nehéz megpróbáltatása, emberfölötti munkássága.

Körünkben marad továbbra is mint vezér, nem a korára való tekintettel, hanem roppant tudására. Égető szükség van rá, ki egy nemzedék epedő vágáyát, édes reményét rögzítette meg könyvalakban, kinek elméje még ma is világító szövetség gyánánt szolgál.

S az Ég is mosolyog rá, ruganyos-sága még meg van, egészsége vas. Es szeretettel reméljük, hogy még sokáig fog rá mosolyogni, a nagyra, a nemesre...

Selmecbánya népesedési mozgalma.

Stuller Gyula dr., Selmecbánya közegészségügye e. művelő.

Fertőző betegségek.

A fertőző betegségek behurcolását igen bajos ellenőrizni, a tovább terjedését megakadályozni már sokkal könnyebb.

Mőzes papjainak elrendelte, hogy azokat, kik fertőző betegségben szenvednek 7 napig egy, erre a célra berendezett sátorban felügyelet alatt tartásák, 7 nap elteltével ismét megvizsgálják, s ekkor az illetőt a zár alól vagy fölmentésük vagy tovább is elkülönítve tartásák.

A török háborúk ideje alatt a pestis Selmecbányán gyakran pusztított, később e háborúk

megszüntével a szigorú határzár miatt nem hurcolhatták be többé keletről a pusztító vérszt.

Érdekes adatokat találunk a pestis járványról városunk levéltárában följegyve. 1710-ik esztendőben az óriási mérvben pusztított pestis járványkor, a város nagy áldozatok árán, külön járvány kórházat rendeztek be, a melyben «Felschereket» alkalmaztak: de ezek, valamint az ápolók, ápolónők és hullavívők oly botrányosan viselkedtek, részeg állapotban összeverekedtek, a kórház berendezéseit összetörték, hogy a magisztrátus kénytelen volt őket elbocsátani és helyettük itteni «Badereket» alkalmazni.

Ugyancsak a nagy pestis járvány idejében történt a többi között, hogy Steffultón a szörnyű ragályban elhalt emberek hullái még kint az utcákon is eltemetetlenül feküdtek; nem akadt ember, ki azokat bármely nagy összegért is eltakarította volna; egyszerre csak a bírónak és tanácsnak (Richter und Rat) az az eszméje támadt, hogy egy jogérvényesen halálra ítélt feyencet maga elé vezetett és kijelentette neki, hogy életének megkegyelmez, ha a steffultói hullákat a városi darabánsok felügyelete alatt elhantolja. Ez a hullakék is temette. Még a megkegyelmező «Richter und Rat» biztosra vette, hogy a megkegyelmezett pestisben ugysis el fog pusztulni, addig ennek semmi baja sem történt, de a hullák eltakarításához kirendelt két drabáns pestisben elhalt. 1710-ben, midőn a pestis legrettenetesebben pusztított, halt el Lemony városi bíró összes családtagjaival, s így helyette Pirolt Ignác Mihály városi főjegyző bízották meg, hogy az Isten haragjának kiengesztelésére és a pestis járvány megszüntetése emlékére valami monumentálisabb szobor állítassék fel. Így jött létre a Szentháromság szobor, melyet azonban oly rosszul s annyira szétmálló anyagból állították föl, hogy azt 1756-ban teljesen újra kellett fölépíteni.

A XVI. és XVII-ik században, de még a későbbben uralkodott járványok idejében is sok urali család menekült fenyes erreinkbe, de különösen «Oberfuchslochra» a jelenlegi Felsőgöránra, persze a legszükségesebb szolgaszemélyzetet is magukkal hozták, kiknek egy részük itt maradt. E szolgálkat az itteni lakosság nem az igaz nevükön nevezte, hanem a gadjúk nevén, kik ezen rájuk oktroyált urali neveket a jelen korig is megtartották. Így találunk azután ezeknek leszármaz-

zottaiban a város területén még most is: Révayakát, Bocskayakat, Tökölöket, Kuhákat, Melcezeket, Podmanickýakat.

A pestis járvány megszüntése alkalmából a Reszlán is emeltek egy beszentelt közszéplót.

Védekezési szempontból őseink több egyéb berendezést is fogantatosítottak városunkban. Így a többek között a Metropole-szállóval szemben lévő, jelenleg Till-féle ház déli homlokzatáról még csak néhány évvel ezelőt távolítottak el egy vas- karakát, amelyre járványos betegségek alkalmakor vasserpenyőt helyeztek el, hogy a belé tett izzó szénre szórt szagos anyagok füstje megvédje a város lakosságát a járványtól.

A fertőző betegségeknek Selmecbányán nincsen kedvező talajuk; míg az 1832-ik, 1848-ik, 1854-55-ik, 1866-ik, 1872-73-ik, 1886-ik kolera járványok ideje alatt az ország lakosai közül több mint egy millió lélek esett áldozatul, városunkban a kolérának csak szörványos esetei fordultak elő; pedig a szomszédos falvakban a járvány ugyancsak pusztított.

Selmecbányán orvosrendőri szempontból minden egyes ragályos megbetegülés a lehetőség határain belül a legszigorubb elbánásban részesül; az e tárgyban kibocsátott miniszteri szabályrendeletek betartatnak. A városnak külön járványkórháza van. A fertőző beteg felügyölása vagy elhallozása után a lakást a rendőrség kiküldöttje fertőtleníti.

Influenza.

Az influenzában való megbetegülés elől védekezni épen ug nem tudunk mi sem, mint a föld többi lakói: megtámadja e gyalázatos kór az észak- és délvidék lakóját egyaránt; megkapja városunkban is minden ember, csakhogy azok, kiknél a betegséggel szemben a szervezet erősebb ellenállást mutat, a legtöbbször esetben alig vesznek róla tudomást, hogy influenzán estek át; ezzel szemben, különben teljesen egészséges, erőteljes fiatalembereknél is egy-két napig tartó 41°—41.5° C. lázat mértem. Most már alig van év, hogy a tavaszi és őszi kedvezőtenebb időjárás alkalmából 5—6 hétre terjedőleg az influenza nálunk is ne grasszáljon, sok esetben azonban hónapokig is eltart a járvány.

Influenzában közvetlen hállozás ritkábban fordul elő, de különösen idősebb egyénekkel, valamint testi fogyatkozásban, gümőkórban, tüdő- légmaganatban, idült hörghuruban szenvedőkkel, szivhajosokkal az influenza irgalmatlanul elbánnik.

Oroszországnak semmi jót sem köszönünk; orosz nátha címmel ezt a csapást is ő küldte ránk.

A rendőrkapitányi hivatalnál bejelentendő fertőző betegségek.

Az 1904. évi 91,954 számú belügyminiszteri rendelet értelmében bejelentendő fertőző betegségek Selmecbányán és a kültecékban, az utolsó 5 évben következő számmal léptek föl:

É v e n	Lakosság száma	Betegségek száma										Össz- s	
		Törvényszerű torkok és Vörheny	Kanyaró	Hörghurut	Hőgöcs hómló	Hist hágyamiz	Kültecs hágyamiz	Vetetés	Cholera noszra	Járvány ellenirigly	Járvány arprentine		Legbeteges
1900	16375	6 35	6 20	11	—	—	—	—	2	—	5	1	86 13
1901	16517	11 12	6 6	—	12	—	—	—	9	—	3	—	56 12
1902	16443	9 53	88	—	—	—	—	—	—	—	3	—	156 24
1903	16795	7 23	186	—	—	—	—	—	—	—	2	—	225 20
1904	16846	4 35	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	68 7
5 évi átlag	16634	6 31	57 5	12	—	—	—	—	2 2	—	3 2	—	118 16

Ha ezen kimutatott, fertőző betegségben Selmecbányán és a kültecékban 5 év alatt elhaltak számát, az összes hállozáshoz és 1000 lakosra viszonyítjuk, a következő számokat kapjuk.

Évben	Lakosság száma	Összes halálozás	Fertőző betegségekben		Fertőző betegségeknél elhaltak	
			megbetegesített	elhalt	az összes halálhoz	1000 lakosra
1900	16375	506	86	13	2.66	0.79
1901	16517	474	56	12	2.60	0.72
1902	16543	488	156	24	4.91	1.44
1903	16795	502	225	20	3.98	1.19
1904	16846	482	67	7	1.45	0.61
5 évi átlag	16341	486	118	15	3.41	0.90

Ezen adatokat az anyakönyvek útján szereztém be.

Az országos statisztikai hivatal a halálokok kimutatásánál a gümőkört — teljes joggal — szintén a fertőző betegségekhez sorolja. Az orvosok éppen úgy lennének kötelezandők a gümőkörben megbetegültekre vörös cédula utján fölírni a rendőrkapitányi hivatal figyelmébe, mint a többi fertőző betegségeknel, mert így a betegek és a környezet megmentésére szükséges örvendzabélyeg kellő időben lennének még fogantathatók. Az európai államok közül a gümőkörös megbetegülésre a bejelentési kötelezettséget először csak Norvégia és Dánia törvényhozása merle elrendelni utóbbi időben azonban már Szászországban, Badenben és Hessenben is behozták a tuberkulózis kötelező bejelentését.

A bejelentésre kötelező, fertőző betegségekben Selmecebányán a halálozási arányszám nagyon alacsony, 5 évi átlagban az összes halálzásra 3.11%; 1000 lakosra 0.90% esk.

Elszámorító képet nyerünk azonban, ha — mint az országos statisztikai hivatal teszi — a gümőkört is a többi fertőző betegségekkel együtt kimutatják. Budapest, Fiume, és a 24 törvényhatósági joggal fölruházott város közül — ha az összes fertőző betegségekben 1900-tól 1903-ig elhaltaknak számát, az egyéb természetes és nem természetes halálokok következtében elhaltak 4 évi átlagos számához viszonyítjuk — Selmecebánya 27.25%-al a legelső helyre jön, utána Budapest következik 27.19%-al, majd Fiume 26.67%-al; legkisebb százzalakkal szerepel Kecskemét 19.51%, Pozsony 19.92%, Kassa 20.31%; Magyarország arányszáma 24.55%.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Nugdíjazás.** *Fekete* Lajos főerdőtanácsos és a bányászati és erdészeti főiskola tanárát a király Teschenben folyó hó 1-én kelt elhatározásával saját kérelmére nyugdíjazta s egyuttal kiváló szolgálatai elismerésül a miniszteri tanácsos címmel tüntette ki. A kitüntetés alkalmából rendkívül sokan üdvözölték az új miniszteri tanácsost az egész országból.

— **Október 6.** A magyar nemzet *nagypéntekének* napját eddig szinte észrevétlenül ünnepelték meg városunkban. Az idén nagyobb szabású gyásznap lesz, amelyet a függetlenségi párt hazafias ünnepek rendezésére alakult külön bizottsága fog rendezni. A bizottság eddig is abban állapodott meg, hogy október 6-án egy szent isteni tisztelt tartására kéri fel az egyházakat s délután a szabadban, a honvédszobornál emlékünnepet rendez, amelyre meghívja az összes hivatalokat, iskolákat és egyesületeket.

— **Bányászati és kohászati államviszágak** lesznek a jövő hó közepén a főiskolán. A vizsgák tizenharmadikán kezdődnek. Miniszteri biztosul *Maly* Sándor miniszteri tanácsos, vizsgáló biztosul pedig *Andrécs* József bányaigazgató, *Allender* Henrik főbányatanácsos, *Nikl* József főmérnök és *Kachelmann* Farkas bányatanácsosok küldettek ki. A vizsgálatok *Herrman* Miksa rektor elnöke mellett fognak lefolyni.

— **A városi tisztviselők felületi rendezése.** A városi tisztviselők felületi ezé volt évvel rendezte a város, ez a rendezés azonban olyan

rendszerellen volt s másrészt meg a mai drága életviszonyok közt, annyira nem felelt meg, hogy a tisztviselők már két év előtt drágasági pótlékot kértek, amit azóta évről-évre meg is kaptak s ez évben a fizetéseknek újból való rendezését kérték. A törvényhatósági bizottság belátta a kérelem jogos és indokolt voltát és *Szehta* Gyula bizottsági tag elnöke alatt egy bizottságot küldött ki a tisztviselők fizetésének rendezése céljából. A bizottság hosszas és alapos tanulmányozás után a mult heten végleg megállapította a tervezetet, mely szerint az adott körülmények szerint a tisztviselők fizetése rendezetik. A tervezetet, minthogy az kétségen kívül a nagy közönséget is érdekli, jövő számunkban részletesen fogjuk ismertetni, mivel már a jövő havi rendes közgyűlés is foglalkozni fog azzal.

— **Pártgyűlés.** A 48-as függetlenségi párt ma délután lev 4 órákor gyűlést tart a Metropole szállóban felvő párt helyiségben.

— **Színészek Selmecebányán.** *Mezey* Kálmán a besztercebányai színházról igazgatója társulataival a jövő hó 1-én érkezett városunkba s másnap már megkezdte az előadásokat. Először a Királyszínház nagy sikerű operettje a Gúlbaba kerül színpa. A társulat a következő tagokból áll: előadó személyzet: Nők *Jakabily*, opera és operette szoubrette primadonna. *Rátonyi* Stefi, *Fenyvessy* Olga, operette népszimfon szoubrettek. *N. Zoltán* Ilonka, kololátur énekesnő. *György* Matild, hősnő. *Jónás* Margit, szende. *Radnay* Zsuzsika, naiva. *G. Székely* Renée, anya. *Mezeyné* Erzsi, társalgási. 6 kar- és segédszínész. Férfiak: *Mezey* Kálmán, jellemkomikus buffó. *Gulyás* Menyhért, komikus buffó. *Erdőssy* Károly, alya, jellem. *Arnold* Antal, bariton. *Telekán* Valér, tenor. *Fáy* Zoltán, szerelmes. *Margittay* Gyula, bonvivant *Hegyessy* Nándor, síhedor. *Takkács* Andor, segédénekes. 6 kar- és segédszínész. Van ezenkívül 10 tagból álló műszaki személyzet és nyolc tagu zenekar. Bérletárak: Oldal és tálaláséért 24 előadásra 40 K, 12 előadásra 20 korona.

— **A Színházi bizottság** felület tartott a mult heten *Szinházi* József kir. tanácsos polgármester elnökletével. A bizottság elhatározta, hogy addig is, amíg a mostanál megfelelőbb színházi helyiség lesz, föl hívja a tanácsot, hogy gondoskodják a vígadónak némi átalakításáról. Így szükségesnek látja a bizottság, hogy az állóhelyek körül állat különítessenek el az ülőhelyektől, a türehetlen büztörzestől mellékhelyiségek szagmenterekké tétessenek és a ruházat is átalakíttassék. A tanács a szükséges munkálatokat már elrendelte.

— **Gyümölcsészeti előadás.** *Tóth* Imre dr. bányakerületi főorvos ma délután gyakorlati gyümölcsészeti előadást tart a Kalvária alatti kertjében, ahova ez uton is meghívja az érdeklődőket.

— **Vaszary Kolozs a pánszláv papok ellen.** *Vaszary* Kolozs bíboros hercegprimáshoz jelentés érkezett *Geroldics* János sopronyai római kat. plébános ellen, hogy a pánszlávizmus egyik legfanatikusabb hirdetője. *Vaszary* Kolozs hercegprimás az esztergomi főkáptalan útján utasította az illetékes egyházi hatóságot a vizsgálat azonnali megindítására, azzal az utasítással, hogy amennyiben annak eredménye Geroldicsra terhelő lenne, élene a kánonjog rendelkezései hatádkéntalanul alkalmazák. — *Imre* a Pax galambieklő, békés szívű főpásztorja is megsokalta egyes papjai nemzetellenes garázdálkodását, és ilyen erősen vet gatát propagandájuknak. — Az ember gondolkodása az eskü dolog felett, mert ha a főpásztor ilyen szigorú lát szükségesnek íté már baj lehet, nagy baj.

— **Kirakó vásár** lesz a jövő héten szerdán és esütőreökön.

— **Érdekes rópirat.** Rendkívül érdekes és figyelemre méltó rópirat jelent meg a napokban

Budapestben, *Tali* Ferenc Lajos tollából „*Néhány szó a magyar nemzeti állam kiépítéséről és a nemzetiségi kérdés megoldásáról*” cím alatt. A szerző eleven tollal írt munkájában itt-ott kiméletlen, de mindég jóakaró hangon veti szemünkre nemzeti hibáinkat s azt sürgeti, hogy Magyarországot mielőbb iparállammá kell tenni, mert csak így lehet nagy, szabad és független. A rópirat második része a nemzetiségi kérdések megoldásával foglalkozik s annak barátságos rendezésére új és figyelemreméltó módokat ajánl a képviselőknek figyelmebe. A rópirat minden könyveskedésben kapható. Ár 30 fillér.

— **Lemondott plébános.** Mint értesítünk *Hidvéghy* Árpád bélébányai plébános állásáról lemondott.

— **Állat vásár.** A folyó hó 17-én megtartott állat vásárra felhajtattott 945 db. szarvasmarha 12 drb. 16, 30 drb. juh és kecske, összesen 987 drb. Eladottak 246 drb. szarvasmarha, 1 16, 2 drb. kecske, összesen 249. A kedvezőellen idő folytán úgy a felhajtás mint a kereslet igen gyenge volt, az árak azonban nem csökkentek.

— **A második sorozás** a jövő hónapban tartják a második sorozást az országban nálunk 19-én és 20-án lesz a sorozás. Az első napon az I. és II. korosztálybeli állításkötelesek (az 1885 és 1884 évbeli születésűek) a második napon a III. korosztálybeli (1883 évbeli születésű) idevaló és az összes idegen állításkötelesek. A sorozás mindkét napon reggel nyolc órákor kezdődik.

— **A róm. kath. gimnáziumba** a folyó 1906.7 tanévre 168 tanuló iratkozott be.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést kaptuk: Alulírottak mély fájdalommal tudadjuk, hogy szerettét férjem, apánk és nagyapánk idb. *Feldsám* János folyó évi szeptember hó 19-én 69 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hull tetemei folyó évi szeptember hó 21-én délután 3 órákor fognak a hodrusbányai ágot. evang. egyház sirkertjében örök nyugalomra helyeztetni. Hodrusbánya, 1906. évi szeptember hó 19-én. Aldás és béke lengjen drága hamvai felett! ifj. *Feldsám* János. *Feldsám* Ottilia férj. *Pázmán* Gyuláné, mint gyermekel. *Feldsám* Ilmerina mint neje. *Feldsám* Elemér, *Feldsám* Ilona, *Feldsám* Jenő, *Feldsám* Dénes, *Kukucska* József, *Pázmán* Jenő, *Pázmán* Ottilia, mint unokák. *Feldsám* Ilona mint menyee. *Pázmán* Gyula mint vő. *Fischer* Richárd, nevelő gyermeke. *Lukács* Hermin, mint sógornó.

— **Az Őr.** 18 számának változatos és élénk tartalma a következő: Mint oldott kéve. . . *Irta*. *Ilb*. *Hamlet*. (Vers). *Irta* Bodor Aladár. A nádas lakója. *Irta* Nagy Vince. *Bimbó*. A lelke ajszik. (Versék). *Irta* Elek Alfréd. Elemenetes. *Irta* Honti Henrik. Az Elli-ház. (Vers). *Irta* Dézsi Sándor. Mesék nagyoknak. A kérék. Ahol de élek. (Vers). *Irta* Péry Ilona. Maga, vagy te? *Irta* Adrien Amról beszélnek. A bolond francia. *Irta* b. l. Egy jeltelen sirbant. (Vers). *Irta* Dombó Béla. *Tollhegy*É. Erzsébet. — Az elsőlyét álomszuszó. — *Uj* emberek, új idők. — Asszonyturi. — *Jókai* szobor. — *Birkózás*. — A korszó. Az Őr. *Vaszary* Kolozs a pánszláv papok ellen. — *Sajtószemle*. — *Balassa* Bálint-Társaság. — A magyarság ellenségei. — Egyesületlen az erő. — A nyegedik fagyos szent. — *Rovnye*. — *Postbudin*. — Egy híres magyarfaló kitüntetés. *Irókról*, könyvekről. *Audapest*. — *Faragó* József költeményei. — A „Lazarsböl”-ből. — A Föld. — *Színház*. *Beküszöntő*. — *Színháznyitás*. — *Uj* színház Kolozsvárt. *Őszi* dívat. Az Nr póstája. *Olvasóink* figyelmét felhívjuk e hazafias szépirodalmi lapra. Kérjenek a kiadóhivataltól (Budapest, V. Nádor-utca 6.) mutatványssámat.

— **Beütéses lopás.** A mult héten hétfőn Éjel eddig ismeretlen tettesek betréték *Kemény* Mór szentháromságterti üzletébe s elvittek onnan 430 korona értékű élelmiciket, italokat, szivarokat és éskzert. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Templom rablás.** A Szent-Katalin templom perzsejelt eddig ismeretlen tettes felűrté s az azokban volt pénz ellopja. A nyomozás szerint

aki pedig a bort maga vízezi vagy más tiltott anyaggal keveri. vagy a természetes bort törkölly borral vagy gyümölcsborral öszekeveri — az mint mesterséges bort készítője 2 hónapig terjedhető elzárással és ezen felül még 600 (hatszáz) koronás terjedhető pénzbüntetéssel büntették s ezen kívül az illetőktől a tiltott módon készített vagy kezelt bor még el is koboztathatik.

Budapest, 1906. szeptember 2-án.

Darányi s. k.

7121/1906. B. M. számú körrendelet. III-a.

Amerikában a kihajózástól eltiltott kivándorlók visszatartásának megszüntetése.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A cs. és kir. közös hadügyminiszter urnak hozzámm intézett átiratából arról értesültem, hogy az amerikai kivándorlási hatóság a folyó év április 18-án New-Jorkba érkező «Carpathia» gőzessel kilenc magyar kivándorlónak kihajózását a következő okokból tiltotta meg:

És pedig egy házassági ügy és egy férjesnőnek azért mert egymással váhadzasságban éltek, agkori gyengeség miatt egy 46 és egy 48 éves férfinek, egy házaspárnak a férj gyenge elméjüségé miatt, egy kivándorlónak azért, mert Fiumében a pással volt vádolva, egy másik férfinnak vérfertőző betegsége miatt, egy 12 éves léánynak azért, mert szülői nélkül utazott kik Magyarországnak maradtak, sőt ezen léánynak 22 éves nővérét és arra kénszerítették miszerint őt hazra kísérje. Mintán ebből látható, hogy az amerikai bevándorlási hatóság fennálló szabályait igen szigoruan kezeli és nehogy a jövőben kivándorlónink hasonló módon járjanak ezen körülményeket cimeddel hatósági területen a legkiterjedtebb módon leendő közhírré tétel végett közlöm azon felhívással miszerint az utlevélek kiállításá alkalmával az 1903. évi július 21-én 39334. szám alatt «Az Északamerikai Egyesült-Államok» 1903 évi március 3-iki bevándorlási törvényszék közlése tárgyában kiadott körrendeletben foglaltakat mindig szigoruan szem előtt tartása.

Budapest, 1906 évi szeptember hó 7-én

Andrássy s. k.

H I R D E T É S E K.

1906. évi 1544. szám.

Anyagszállítási hirdetmény.

A selmecebányai kir. központi kohóhivatalnak szüksége van az 1907. évi folyamán az alább felsorolt anyagokra, melyeket versenytárgyalás útján beszerezni kíván és pedig:

- 1. Érczsák 2000 drb.
2. Horganytáblákban v. tömbökben... 3000 kgr.
3. Szalonna 1600 »
4. Mázagbordó 4000 drb.
5. Töltő kosár (kicsi) 1000 »
6. Nyírfasaprá (rövid) 1000 »

Megjegyeztetik, hogy az 1. szám alatt jelzett az ólomérc szállítására való zsákok 70 cm. magasság, 40 cm. szélesség mellett erős sávoilyból készíve legyenek. Legalább 1000 drb. zsák 1907. február végéig, 1000 drb. pedig május végéig beszállítandó. A felajánlott zsákok készítményében mutatódnak be.

A 2. szám alatt előforduló táblákban vagy tömbökben szállítandó horgany I. minőségű nyers horgany legyen és legalább 99% horgany tartalmazzon. A horgany negyedvenként egyenlő részletekben szállítandó be. Ezen anyag a kohónál talált súly szerint vétetik át.

A 3. szám alatt előforduló szalonnára néve felemlítettik, hogy az megrendelés szerint havonként körülbelül egyenlő részletekben szállítandó még pedig friss; élvezhető minőségben. A szalonna a kohónál talált súly szerint fog átvétetni.

4. szám alatti mázagbordó 50—50 kgr. mázagnak befogadására szükséges ürtartalommal birjanak; fenyőfából készíve és erős fabronzokkal körül fonva legyenek. Az 5. szám alatti kosarakra illetőleg a 6-k szám alatti sepróké néve kikötöttik, hogy azok erős fonás, illetőleg kötések mellett friss anyagból legyenek készíve.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel ellátandó írásbeli zárt ajánlatokban világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alajpít képező általános és részletes szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát föltétlenül aláveti. A megajánlott árak az ajánlatban számgjegyekkel és betűkkel világosan kirándók és az ajánlathoz a felajánlott anyag értékének 5%-a

mint bánatpénz akár készpénzben akár elfogadható értékpapirokban csatolandó.

Az ilykép kiállított és felszerelt ajánlatok folyó év október hó 20-ik délelőtti 10 óráig „Ajánlat anyagszállításra” felirással és ajánlattevő nevével és lakasának jelzésével ellátott zárt borítékban az alulirt m. kir. központi kohóhivatalhoz nyújtandók be.

Az általános és részletes szállítási feltételek a selmecebányai m. kir. közp. kohóhivatalnál bármikor a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és a 4., 5., 6. szám alatti anyagok egyes vállalkozóknak kivásására az anyagi értékének megtérítése mellett mustárnak megküldetnek.

Selmecebánya, 1906. évi szeptember hó 19.

M. kir. kohóhivatal.

S Z A L O N N A

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like feler sós, csontmélküli, szép tiszta, pórkölt bőr, bármínő részletekben, Zsírnak való szalonna, Füstölt vaslag szalonna, Vékony, Debreceeni paprikás szalonna, Füstölt kolbász serlés húsból, Pácolt fokhagymás paprikás szalonna, Pácolt borsos sonka, Pácolt sovány, szalonna nélkül sonka, Elsőrendű háziszir, Hozzá szelencék, Tormás virsli parja.

A főnti árak szállítói levele és csomagolása ingyen.

Az árak fillérekben értendők.

Áruim árai, melyek gyakran változók, e helyen minden szamban ,400 mm. szalonna” cím alatt találhatók.

Szalonna

Balczár Lajos kiviteli üzlete Nyiregyháza

Telefon 134. sz. Sürgőnycim: Balczár hentes Nyiregyháza.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyerdemi közönség becses tudomására hozni, hogy

női szabó-műhelyemet

Chauer-féle házból Zsigmondy-utca 69. sz. saját házamba helyeztem át.

Ezután is a nagyerdemi közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HALÁSZ JÁNOS

női szabó.

Nincs többé iszákosság!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel, vagy szeszest italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNAK a csodálatos hatása, hogy ellenzavensé teszi az iszákosnak a szeszest italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illeto megcsak nem is sejtí ni okozta javulásat.

COZA a családok ezreit békítette ki s sok ezer férfi a szegény és becsületestől megmentett, kik később jozan polgárok és ügyes üzlemberek lettek. Temérdék fiatal embert a jó utra, és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a valódi, világhírű Cozapor tulajdonosa, minimálnak kik kívánják, és költségmentesen küldi. A Cozapor teljesen ártalmatlan voltaért szavatolunk. Magyarul levelezünk.

Egy cég az újságokban hirdetéseket közölt, melyek szövege ami hirdetésünk pusztá utanzata; sőt nem éri be ezzel sem. hanem utanozza törvényes vedjegyünket is (palack és kéz). Ketségilyl felleges a t. főzönseget arra ügyelmzettini, hogy emillett cég semminemű összeköttesben sem áll velünk és hogy a por, melyet elad sem a valódi, világhírű Cozapor.

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, LONDON 427 (Anglia).

HAZELADASI! Alsó Rózsa-utcai (III. ker. 63. sz.) házam

kevés tőkével megvehető.

Bővebbet: UNGÁR KÁLMÁN dr. ügyvéd úrnál.

Joerges Ágost.

Budapesti látványosság! Teljesen újjalakítva!

Szives tudomására hozom a nagyerdemi vidéki közönségnek, hogy Budapest fővárosa és a külföld elsőrangú konyháiban szerzett sokévi tapasztalataim alapján átvátem az

Andrássy-út 39. sz.

alatt volt jónévű KLIVÉNYI-féle vendéglőt és azt e hó 7-én teljesen újjalakítva megnyitottam. Vendéglőmet kitűnő elsőrendű étel és italok felszolgálásával a főváros mintá vendéglőjévé emelem ugy, hogy a nagyerdemi vidéki közönségnek helységek a legkellemesebb találkozó hely lesznek.

Teljes tisztelettel

IFJ. SCHULLER FERENC Budapest, Andrássy-út 39.

1299 szám/1906.

Árlejtési hirdetmény.

A selmecebányai m. kir. dohánygyári igazgatóság az üzemében 1907. évi január hó 1-től 1910. évi április hó 30-ig terjedő időtartam alatt szükségendő évenként 2100 (kettőezerszáz) mmt. kitévő gözfűtésre alkalmas I. minőségű belföldi darabos kőszén szállításának biztosítására árlejtést hirdet.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételt borítékban: «Ajánlat 1299. számú árlejtési hirdetményre» címeze legkésőbb folyó évi október hó 16-án d. e. 10 óráig alulírott igazgatóságánál nyújtandók be.

Egyéb tudnivalók az ezen hirdetmény kiegészítő részét képező «Általános és Részletes» feltételekben (az igazgatóságánál rendelkezésre állanak) foglaltatnak; pályázó ajánlatában köteles, hogy azokat ismeri s magát azoknak aláveti.

Kelt Selmecebányán, 1906. szeptember hó 17-én.

A selmecebányai m. kir. dohánygyári igazgatóság.

(Utánnyomás nem djaktatik.)

6 NAP ALATT AMERIKÁBA

személyszállítás

Kanadába és Argentínába

∴ kérjen utasítást ∴ levelező-lap is elég.

Falk és Jársa

magyar osztálya

HAMBURG

Roboisen 30. szám.

H Kronsteiner Károly
 Cs. k. osztr. szab.
Homlokzat-festékek.
 BECS, III.1., Hauptstrasse 120. sz.
 Magy. kir. szab.
 Viharmentes, Mészben oldható, épületek mázolására, 49 árnyalatban. Kilója 24 fillértől feljebb.
 1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

Mosható mázolások!

Ugymint zomán, homlokzat-festék, száraz- és lapidon-festék, pépnemű, ötven árnyalatban. Vízben mosható. Egyszeri bevonásra fed. Színét nem hajlja.

Költségár négyszögméterenkint 5 fillér. Meglepő siker!

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.

A Deák Ferenc-utcában 17. sz. házban
 levő jelenleg
Palancsányi-féle bolt
 f. é. november 1-től kiadó.
 Bővebbet: Fodor László dr.-nál.

nélkül ne együnk levest.

Fényképészeti gépek és kellékek

első és mindig friss minőségben
 (hitelképes egyéneknek részletfizetésre is).

Kaphatók: Joerges Ágost özv. és fiánál
 Terasseon.

Eladó fogadó!

Ipolyságon, a Fötéren lévő
 nagyszálloda
 3 évi bérlettel, teljes berendezéssel azonnal vagy január hó 1-től átadó. — A szerződés hosszabítható.

Sárkány István

szállodás
 Ipolyság.

Alma, körte, szilva, szilvaíz és aszalt-szilva kapható **Schmidt Ferencnél**
 Akadémia-utca III. ker. 196.

SZÉNÁSY. és
ÁRPA D. M. K. R.
 MAGYAR
RAJKÖRZŐI
 JOBBAK.
 Joerges Á. özv. és fiánál.

Meghívó.

A Bátvidéki Takarékpénztár Részvénytársaság
 alakuló közgyűlésére.

A Bátvidéki Takarékpénztár részvénytársaság alakuló közgyűlését *folgyó hó 30-án délután 3 órakor* Bátban a Curia vendéglő nagytermében tartja, melyre a részvényt jegyzők tisztelettel meghívotnak.

Bát, 1906. szeptember 15.

Az alapítók.

FŐÜZLET: BESZTERCEBANYÁN. **HORN LAJOS** FIOKÜZLET: KÖRMÖCBANYÁN.
 SZOBRÁSZ ÉS KŐFARAGÓ
SELMECBÁNYA.

Bátorkodom a t. közönség b. tudomására hozni, hogy helybeli
kőfaragó- és szobrász-üzlethelyiségemet

özv. GULRICH J.-né házából az ezelőtt SZÁDER-féle Kisvásár-tér 233. sz. házba helyeztem át; üzletvezetőül **RÉZNYEK JÁNOS** szobrász urat helyeztem belé, ki nevemben üzleteket kötni és szállítani fel van jogosítva.

A kezdődő idény alkalmából bátorkodom jól felszerelt sírkőraktáromra figyelemzetni s szüktség esetén kérem ezentul is becses megbízásait.

Midőn becses bizalmát és jóakarátát kérem, biztosítom, hogy mindig azon leszek, hogy azt a legszigorubb szoliditás és pontos kiszolgálás által ki érdemeljem.

Kitünő tisztelettel

HORN LAJOS.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK és KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ-ÉPÜLET)

Fuggany 275 frt-tól
 Vímmentes ponyva és zsák.
 Összehajtható Kerti bútor nagy választékban
 Tökéletesen álló szemekkel Fehetéről hátrányozva 3 frt-tól
 Lágy, angol Lawn Tennis la bda 3 frt 50 tól
 Földi angol amer Racket 3 frt tól
 Gyűrűhinta szalagvezetőkötelen 3 frt-tól
 Mindenem a kétféle hosszú szálú keményből
 Tökéletesen álló szemekkel Fehetéről hátrányozva 3 frt-tól
 Lágy, angol Lawn Tennis la bda 3 frt 50 tól
 Földi angol amer Racket 3 frt tól
 Gyűrűhinta szalagvezetőkötelen 3 frt-tól

TELEFON: 15-56. (Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, vidéki megrendelések postacsa fogáhatósitának) ALAPÍTÁTOT: 1878.